

HEMBYGDSFÖRENINGEN NORASKOG
VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2023

Styrelsearbetet

Styrelsens ledamöter

Eva Järliden, ordförande

Ewa Turesson, vice ordförande

Eva Carlsson, sekreterare

Stefan Bernström

Ulla Carlsson

Emil Larsson

Per-Ivar Fransson

Magdalena Persson

Marie J:son Lindh Nordenmalm

Adjungerad kassör: Marianne Thynell

Revisorer: Christer Forsberg och Peter Ljungné

Valberedning: Föreningens styrelse enligt årsmötesbeslut

Hembygdsföreningens representanter i Stiftelsen Ingrid Göthlins minne har varit Eva Järliden och Ulla Carlsson (ersättare).

Föreningens representant i Stiftelsen Nora Järnvägmuseum och Veteranjärnväg (NJOV) har varit Marie J:son Lind Nordenmalm.

Eva Järliden var vice ordförande i styrelsen för Örebro läns hembygdsförbund och representerade förbundets styrelse vid förbundets årsstämma den 6 maj. Eva Carlsson var hembygdsföreningens representant vid årsstämman. Vid förbundsmötet 28 oktober representerade Eva Järliden Örebro läns hembygdsförbund medan Eva Carlsson och Per-Ivar Fransson representerade Hembygdsföreningen Noraskog.

Föreningen har under året haft 9 protokollförda styrelsemöten.

Årsmöte

Föreningens årsmöte hölls söndagen den 1 mars. Jan Olsson, ordförande i Jerle Stadsförening, var årsmötets ordförande. Före årsmötet hölls ett föredrag av Åke Mossberg på temat "Hembygdsföreningen Noraskog 100 år". Föredraget var öppet för även icke-medlemmar och lockade en stor publik. Detta blev inledningen till föreningens 100-årsjubileum.

Ekonomi

Ekonomi är fortfarande god tack vare Ivar Rehnfeldt donationen som Hembygdsföreningen Noraskog fick på 70-talet. Se separat resultat- och balansräkning.

Medlemmar

Vid årets slut hade föreningen 282 medlemmar varav 104 familjemedlemmar.

I medlemsbrev har föreningens medlemmar kunnat följa hembygdsföreningens och styrelses arbete samt informerats om och bjudits in till årets medlemsaktiviteter. Under 2023 har nio medlemsbrev skickats.

100-årsjubileum

Med start vid årsmötet har föreningen på olika sätt firat 100 år.

Utställning i Vagnslidret

Föredrag

Utställning i Sandbergs konsthall

Årsbok

Årsbok 2023

Årsboken för 2023, *Jubileumsskrift. Hembygdsföreningen Noraskog 100 år*, är en berättelse med text och bild om hembygdsföreningens Noraskogs verksamhet mellan åren 1923 till 2023. Den delades ut till föreningens medlemmar vid årsskiftet och finns att köpa hos föreningen.

Arbetsgrupper

Samordning och ansvar för olika aktiviteter har fördelats bland styrelsens ledamöter i följande arbetsgrupper:

100-årsjubileum: Styrelsen

Vagnslidret: Eva Carlsson, Ulla Carlsson och Per-Ivar Fransson.

Gamla tider på Göthlinska gården: Per-Ivar Fransson, Ewa Turesson och Eva Järliden i samarbete med Stiftelsen Ingrid Göthlins minne och Nora kommun

Digitalisering och webbpublicering: Stefan Bernström och Eva Järliden i samarbete med Nora kommun.

Guidningar: Ulla Carlsson, Magdalena Persson och Eva Järliden

Arkivens dag: Eva Carlsson och Ulla Carlsson i samarbete med Nora släktforskare och Nora kommun

Utflykter: Styrelsen

Föredrag: Styrelsen

Julspel: Marie J:son Lindh Nordenmalm

Kulturhistoriska byggnader och byggnadsvård: Anders Håberger (rådgivare)

Nora Släktforskarförening: Eva Carlsson har varit hembygdsföreningens kontakt i samarbetet med släktforskarföreningen.

Hemsidan har administrerats av Stefan Bernström och föreningens ordförande i samarbete.

Facebook-kontot administreras av Stefan Bernström.

Verksamhet och aktiviteter under året

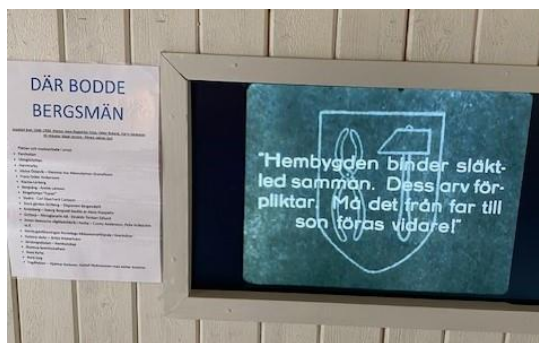
Yttrande och debattinlägg

Hembygdsföreningen Noraskog är lokal företrädare för hembygdsrörelsens perspektiv på kulturarvet och på samhällsfrågor av kulturhistorisk betydelse. Påverkan på den lokala samhällsutvecklingen kan ske t ex genom debattinlägg, remissyttrande och uppvaktningar.

Naturvårdsverkets ansökan 2019 om utrivning av Järlefallsdammen var vid årsskiftet ännu inte färdigbehandlad. Överklagan av Mark- och miljödomstolens beslut att riva ut dammen ledde till ny prövning med avgörande i Mark- och miljööverdomstolen våren 2023. I juni meddelade Mark- och miljööverdomstolen att tidigare beslut om att riva ut dammen stod fast. Den 15 september ansökte hembygdsföreningen tillsammans med Örebro läns hembygdsförbund om prövningstillstånd hos Högsta domstolen med yrkan om att upphäva beslut om utrivning. Högsta domstolens beslut är ännu (januari 2024) inte meddelat.

Vagnslidret - ett litet museum om Nora

Vagnslidret öppnades för besökare den 20 maj och stängdes den 3 september. Årets utställning *Nu var det 1923* baserades på nyheter, artiklar och annonser i Nora Stads och Bergslags Tidning under året 1923. Utställningen öppnades med vernissage den 20 maj. Även Noraglass firade 100 år och medverkade med en egen jubileumsutställning i Vagnslidret.

Museets modell från 1943 över Nora- bygdens hyttor och gruvor hade fräschats upp. Ny för visning var "Där bodde bergsmän" från 1949 av Sven Ringström.

Aktiviteter

21 februari - Bergslagen i ständig förändring, från medeltida hytta till Hybrit

Föredrag av Catarina Karlsson, forskningskoordinator på Jernkontoret, som berättade om hur brytningen av bergmalm har tagit sin början och format Bergslagen.

1 mars – Åke Mossberg – Norabygden och hembygdsföreningens 100-åriga historia

”Hembygdsoraklet” Åke Mossberg gjorde en djupdykning i sitt omfattande bildarkiv och underhöll med bilder och minnen från Norabygden och föreningens historia inför en fullsatt konsthall.

30 mars – Bergsmannen, en speciell företagare

Åke Granberg, ordförande för Grythyttans hembygdssförening berättade om gruvhantering och om bergsmannens situation för ca 50 deltagare.

20 maj - Försäljning av hembygdssföreningens skrifter

Under Nora vårdagar deltog föreningen genom att visa och sälja ett urval av skrifter från Noraskogs skriftserie från 1923 och fram till 2022.

13 maj - Utflykt till Stadra Herrgård

Hembygdsresa för föreningens medlemmar till Stadra gård där Magnus Wetterholm, en av gårdens ägare, mötte upp för att visa gården och berätta dess historia.

3 september - Byggnadsvårdspris 2023

Elisabeth Stävlid fick Hembygdssföreningen Noraskogs byggnadsvårdspris 2023. Med priset vill föreningen uppmärksamma byggnadsvårdsinsatser som förstärker Noras karaktärsdrag och sker i samklang med kulturhistoriska värden. Elisabeth fick priset för sitt långvariga arbete med att skapa och underhålla en klassisk trädgård i samklang med den gamla gården.

Priset delades ut i Göthlinska gårdens trädgård samtidigt med Stiftelsen Ingrid Göthlins utdelningen av Flory Green stipendiet till Annika Sandberg och Fredrik Sandberg. Dagen sammanföll med sista dagen för Ljusstråk och i Vagnslidret visades Magdalena Perssons fotografier.

6 september - Det svenska dasset, inte bara en skitsak

Historieprofessorn Kalle Bäck föreläste inför en fullsatt konsthall om det svenska dassets historia. Han berättade om det svenska utedassets stora betydelse för social kontakt, förtrolighet och medborgarfostran i en tid när svenskarna var så trångbodda att den enda plats, där man kunde ha ett förtroligt samtal var just på dasset. Föredraget skedde i samarbete med Stiftelsen Ingrid Göthlins minne och är en del i pågående arbete med att öppna upp för visning och informera om det gamla utedasset på Göthlinska gården.

24 september - Vem bodde här?

Hembygdsföreningens medlemmar bjöds in till en promenad bland hus och gårdar huvudsakligen i kvarteren Saturnus och Bromsen. Temat för promenaden var "Vem bodde här" och medlemmarna fick ta del av historiskt intressanta byggnader och berättelser om de som bott och verkat i husen.

22-25 september - Bergslagens historiedagar

Under Bergslagens historiedagar, arrangerat av Örebro läns museum, deltog hembygdsföreningen med öppethållande av Vagnslidret och visning av den permanenta utställningen om Nora och järnets historia bland gruvor och hyttor i Bergslagen. På lördagen den 23 september föreläste fil dr Sören Klingnéus om Gustav Vasa och vad hans brev berättar om Noraskog och Lindesberg. Det var ett samarrangemang mellan Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län och hembygdsföreningen.

29 – 30 september Södra Husby, arkeologisk undersökning med metalledektorer

Under tre dagar välkomnades hembygdsföreningens medlemmar att på plats vid Södra Husby ta del av det metallsökarprojekt som Örebro läns museum arrangerade tillsammans med Sveriges Metallsökarförening. Undersökningarna leddes av Martin Rundkvist, läns museets arkeologiskt sakkunnige och medel för forskningsinsatser kom från Allan Wetterholms stiftelse. Av de fynd som sökarprojektet hittade var minst tre från vikingatiden: ett dräktspänne från kring år 800 och två mynt från kring år 920.

11 november - Arkivens dag

Arkivens dag hade detta år tema *Färg och form*. Dagen var ett samarrangemang med Nora kommunarkiv, Nora bibliotek, Nora släktforskare och Hembygdsföreningen Noraskog.

Hembygdsföreningen Noraskog höll Göthlinska gården öppen och visade Noradräkten och dokumentation om hur den togs fram under 1970-talet.

25 november – Från glasplåt till webbpublicering

Hembygdsföreningen Noraskog fyllde 100 år. Det firades med utställningen "Från Glasplåt till Webbpublicering". Två rum i Sandbergs bosättningsaffär galleri fylldes med bilder och information som berättade om hembygdsföreningens aktiviteter genom åren. Med fotograf K.G.F. Norbergs unika glasplåtssamling illustrerades liv och leverne i Nora och med årsskrifter, tidningsurklipp och affischer om fest och föredrag gavs inblick i föreningens verksamhet från 1923 till 2023. Utställningen skedde i samarbete med Nora kommun och med kommunens arkivarie.

2 och 3 december - Advent på Göthlinska gården

I det gamla borgarhemmet bjöd teatergruppen *Engqvists karameller* in till föreställningen *Kungen kommer!* Hembygdsföreningens 100 år firades och familjen Göthlin förberedde kungabesök. Med musik och sång besöktes familjen av allehanda berömdheter nyfikna på kungabesöket.

Medverkade gjorde Eva Haldert (regi), Annalena Schöllin, Marie J-son Lindh Nordenmalm, Theodora Källqvist, Ivar Fernemo, Lovisa Carlsson, Måns Hammarström och Anton Hellberg. Föreställningen var ett samarrangemang mellan Engqvists karameller, Stiftelsen Ingrid Göthlins minne och Hembygdsföreningen Noraskog. Fem föreställningar gavs, alla fullsatta.

Jubileumsskrift - Hembygdsvöreningen Noraskog 100 år
Årsbok 2023 till föreningens medlemmar var detta år en jubileumspublikation med nedslag i föreningens verksamhet genom åren.

100 år - betyder att mycket som berättas är okänt för många av oss. Kanske väcker det frågor och nyfikenhet på att få veta mera. Föreningens noggranna arkivering av verksamhetsberättelser, årsmötesprotokoll samt genom åren publicerade böcker och skrifter ger möjlighet till mer kunskap om Norabygden och vårt kulturarv.

Hembygdsvöreningens arkiv är av stort värde för framtida forskning, för kunskap till skolor och kommande generationer, men också för dig som vill lära känna platsen där du bor och lever.

Nora 6 februari 2024

Eva Järliden

Stefan Bernström

Eva Carlsson

Ulla Carlsson

Per-Ivar Fransson

Emil Larsson

Magdalena Persson

Ewa Turesson

Marie J:son Lindh Nordenmalm